

## РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ ПРЕЗИДЕНТСТВА В УКРАЇНІ: ДОСВІД США

**Каракоха В.О.**, здобувач ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу Навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ

**Науковий керівник:** старший викладач кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Сьох К.Я.**

Розділена на три гілки державна влада не перестає бути неподільною та незалежною, у неї єдине владоутворююче джерело – народ; вона виявляє єдині інтереси населення країни. Тому незалежність органів виконавчої, законодавчої та судової влади не абсолютна, а відносна. Глава держави призначений забезпечувати погоджене функціонування цих органів на користь владної волі народу і здобутку загальнодержавної мети. Більше ніж 130 країн у світі мають у своєму устрої держави пост президента і Україна не є виключенням.

Україна з часу незалежності вдосконалює інститут президенства. Цей рік став переломним в цьому напрямку і ми можемо спостерігати які відбуваються зміни. Ці зміни мають сучасний характер із світовим досвідом інших держав.

Отже, Глава держави – це офіційна особа, що займає, зазвичай, найвищу посаду в ієрархічній системі органів державної влади і представляє державу як у межах її кордонів, так і у відносинах з іншими державами [2, с.143].

Інститут президентства є невіддільним елементом механізму держави. У всіх країнах незалежно від форми державного правління існує такий інститут, але конституційно-правовий статус його є неоднаковим.

Оскільки Україна все більше переймає досвід країн які є розвинені у всіх напрямках. На нашу думку, доцільно було б проаналізувати практику розвитку інституту президенства США та перейняти досвід звідти. Адже, саме в цій країні розвиток даного інституту має довгий та тяжкий шлях. Але, зараз ми можемо спостерігати світову потужність глави держави США.

Історія говорить, що після довготривалих дебатів серед засновників американської Конституції запанувало уявлення стосовно того, що виконавча влада повинна бути єдиною, тобто бути зосередженою в руках однієї особи. В результаті цього, в побудові федеральної виконавчої влади США спочатку встановився принцип єдиноначальності. Глава федеральної виконавчої влади в країні став називатися, відповідно до Конституції, Президентом Сполучених Штатів Америки [3, с.459].

Президент займає свою посаду протягом чотирирічного терміну і разом з віце-президентом, обраним на той самий термін. США стали першою країною у світі, де виникла посада президента, яка поєднала в одній особі главу держави і главу уряду.

На відміну від інших держав того часу, коли виконавча влада мала монархічний та спадковий характер. У США президента почали обирати шляхом загальних виборів. За президента та віце-президента голосує колегія виборників. Згідно Конституції, Законодавчі збори кожного штату мають право призначити певну кількість вибірників, що будуть представляти інтереси

штату. Спосіб, за допомогою якого визначається список виборників. Законодавчі збори можуть вибрати на свій розсуд, проте, в даний час, всі штати визначають своїх виборників за допомогою загального голосування. Виборники голосують порізно за президента та віце-президента, для обрання кандидат повинен набрати абсолютну більшість (більше половини) голосів виборників - в наш час це 538 осіб. Якщо цього не відбувається, то президента або віце-президента обирає Палата представників або, відповідно, Сенат Конгресу США з числа кандидатів, які набрали найбільшу кількість голосів виборників, за правилами, визначеними конституцією [4,с.608].

Відповідно до Конституції США: «Вибірники збираються у відповідних штатах і таємним голосуванням подають свої голоси за Президента і Віце-президента». У своїх бюлетенях вибірники вказують особу, за яку вони голосують як за Президента, а в окремих бюлетенях - особу, за яку вони голосують як за Віце-президента.

Наступна поправка до Конституції, що стосувалась Президента США – це Поправка XXII, яка торкається кількості термінів переобрання Президента. Була прийнята в 1947 р. Але слід зауважити, що з часів заснування посади Президента США та до 1940 року включно жодна особа не була переобраною на третій термін. Цікавим є те, що це питання впродовж тривалого часу не було визначене, але зберігалось у вигляді правового звичаю або політичної традиції. Ще перший Президент США Джордж Вашингтон, пробувши на своїй посаді вісім років (два терміни), відмовився балотуватися на посаду президента втретє [6, с.172].

**Висновок.** Слід зазначити, що за двісті з лишком років свого існування інститут президента у США зазнав досить значущих змін. Важливе значення в визначенні статусу президента відіграли поправки до Конституції США, які закріпили ряд правових звичаїв. Поправками до Конституції США було заповнено ряд недоліків в питаннях процедури обрання президента та порядку заміщення його посади в разі дострокового припинення повноважень, строків обрання президента. Закріплення законодавчо ряду ключових положень, які торкались статусу президента, значно посилило витримку правової системи США та рівновагу між владою.

Отже, досвід США може стати прикладом для України. Аналізувавши періодизацію змін до Конституції США, можемо сказати що успіху вони досягли лише після вдосконалення Основного Закону держави. Тому, на нашу думку, починати вдосконалення інституту президенства в Україні потрібно почати з Конституції України.

#### **Список використаних джерел:**

1. Романюк. А. Глава держави // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ: Парламентське видавництво, 2011. с.143
1. Федераліст. Політичне есе А. Гамильтона, Дж. Медісона и Дж. Джея: Пер. з англ. : Видавництво „Весь світ”, 2000. С. 459.
2. Дахно І. І. США // Країни світу: енциклопедичний довідник / І. І. Дахно, С. М. Тимофієв. Київ: «МАПА», 2011. 608 с.

3. ЕВОЛЮЦІЯ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ ВЛАДИ В США Левчук М.В.  
<http://lcslaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/1-10-2015/item/199-evolyutsiya-prezydentskoyi-vlady-v-ssha-levchuk-m-v>

4. Кучеренко П. А. Конституція США и еволюція президентської влади // Санкт-Петербург, 2010. № 4 (291). С. 164-172.

## ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОЇ ІНІЦІАТИВИ В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

**Киришун Ю.В.**, здобувач ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу Навчально-наукового інституту №3, Національної академії внутрішніх справ

**Науковий керівник:** доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Терещенко Л.В.**

Аналізуючи поняття законодавчої ініціативи, можна зазначити, що існує багато різних думок, науковців, які відрізняються. Одні вважають, що законодавча ініціатива – це стадія законодавчого процесу, яка полягає у внесенні уповноваженим органом або посадовою особою до парламенту офіційної пропозиції про прийняття, зміну або скасування законодавчого акта [5].

В Україні законодавча ініціатива — це звернення суб'єкта права законодавчої ініціативи, визначеного Конституцією України, до Верховної Ради України стосовно прийняття нового закону, припинення чинності або зміни чинного закону, яке здійснюється шляхом подання проекту закону на розгляд Верховної Ради України [4].

Реалізація права законодавчої ініціативи – внесення законопроекту – є реакцією на визрілу в суспільстві потребу в урегулюванні нормами права тієї чи іншої соціальної проблеми. Виявлення такої проблеми є завданням суб'єктів права законодавчої ініціативи [5].

Народна законодавча ініціатива – складний інститут, зміст якої полягає у тому, що визначена законодавством кількість громадян може ініціювати створення або запропонувати готовий законопроект, шляхом внесення його до представницького органу.

Право законодавчої ініціативи – це право певних передбачених в конституційних (законодавчих) нормах суб'єктів (органів, депутатів та ін.) по внесенню законопроектів в палату парламенту [1].

Право законодавчої ініціативи залежить від форми правління, прийнятої в тій чи іншій країні.

У країнах з парламентарними формами правління суб'єктів права законодавчої ініціативи в більшості випадків двоє: окремі депутати і уряд. У Великобританії та інших країнах сфери впливу англійського права відповідне право формально зарезервоване тільки за парламентаріями, і члени уряду можуть вносити законопроекти лише як депутати. Наприклад, у Великобританії нижня палата визначає з-поміж своїх членів 20 депутатів, яким надається пріоритет у внесенні законопроектів на розгляд палати. Можливість внесення